

Gizarte Ekimeneneko Erakundeak EAEko Gizarte Zerbitzuen Lege Aurreproiektuaren aurrean

Pobrezia eta giza bazterketaren aurkako europar sareak Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network in the Basque Country

reas
euskadi

ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarea
red de economía alternativa y solidaria

Gizordatz

Asociación de Entidades de Iniciativa
e Intervención Social de Euzkadi
Euzkadiako Gizarte Ekimenetako
eta Ekiteko Herriekiko Elkarteen Elkarteak

Pobrezia eta giza bazterketaren
aurkako europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza
y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network
in the Basque Country

reas
euskadi
ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarea
red de economía alternativa y solidaria

Gizardatz
Asociación de Entidades Autónomas
e Informacionem Gizartekiko Elkarteak
Bizkaiko Gizarte Ekimenean
eta Euzko Herrietan Ekimenean Elkartea

Aurkezpena

EAPN Euskadik (Euskadiko pobreziaren eta gizarte-bazterkeriaren aurka borrokatzeko Europar sarea), REAS Euskadik (Ekonomia Alternatiboko eta Solidarioko Sarea) eta Gizardatzek (Bizkaiko Gizarte Esku-hartze eta Ekimeneko Erakundeen Elkarteak) Euskal Autonomia Erkidegoko Gizarte Zerbitzuen Lege Aurreproiektuari dagokionez duten jarrera aurkeztu nahi dute.

Euskal Autonomia Erkidegoan irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko 70 erakunde inguru biltzen dituzten hiru sareak kontuan hartuz, 2.400 profesional baino gehiagorekin eta milaka boluntariorekin, Aurreproiektuarekiko dugun jarrera adieraztea beharrezkoa dela uste dugu; izan ere, neurri handi batean, gure erkidegoan gizarte-ekintzaren arloan egiten diren jardunen egungo garapenaren erantzukizuna dugu.

Lege Aurreproiektuaren testuaren lehen zirriborroa eduki baino hilabete batzuk lehenago, hiru sareek Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren erreformari buruzko proposamenak landu ditugu elkarrekin. Lan horren ondorioz, 2007ko urtarrilean dokumentu bat aurkeztu genuen honako izenburu honekin: "Gizarte Zerbitzuen Lege Berriarentzako Proposamenak". Dokumentua Eusko Jaurlaritzak sustatutako lan- eta partaidetza-mahaietan aurkeztu genuen. Gero, 2007ko uztailean, Aurreproiektuaren lehen zirriborroa aurkeztu ondoren, honako komunikatu hau plazaratu genuen: "EAEko Gizarte ekimeneko Erakundeak Gizarte Zerbitzuen Legearen zirriborroaren aurrean".

Orain, etorkizuneko aldaketak daudenean izan ezik, erakunde-arteak mailan onartua dagoen eta legebiltzarrean izapidetzeke dagoen Lege Aurreproiektuko (2007ko abendua) artikulatu bat dagoen bakoitzean dokumentu hau aurkezten dugu. Gure jarrera jendaurrean jartzeaz gain, gure asmoa EAEko Gizarte Zerbitzuen sarean inplikaturiko erakunde guztiengan eragina izatea da, eta, batez ere, Legebiltzarreko taldeengan, beharrezkoa den Lege berria ahal den ongien gauza dadin, erakundeen, politikaren eta gizartearen adostasunarekin, eta horretarako aurkezten ditugun ekarpenak kontuan hartuta.

Pobrezia eta giza bazterketaren aurkako europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network in the Basque Country

reas
euskadi
ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarea
red de economía alternativa y solidaria

Gizardatz

Asociación de Entidades Alternativas e Inicisivas
a Inicisivas de Euzkadi
Bizkaiko Gizarte Ekimeneko eta Esku Hartzeko Entitateen Elkarte

Dokumentuak bereizitako bi zati ditu. Lehenik, gure ustez Gizarte Zerbitzuen Lege berriak jaso behar dituen eta sare gisa garatu dugun lan guztiaren gida izan diren funtsezko oinarriak aurkeztuko ditugu. Bigarrenik, irabazi-asmorik gabeko esku-hartze sozialeko erakundeen ustez, ahal den Lege onena lortzearen, Aurreproiektua hobetu dezaketen artikulatuaren testuari buruzko proposamen zehatzak aurkeztuko ditugu.

Gizartearen eta politikaren ahal den adostasun zabalena lortzeak duen garrantzia azpimarratzen dugu, eta baita esku-hartze sozialeko erakundeen sareek egiten dituzten ekarpenak kontuan hartzearen garrantzia ere. Proposamen hauen helburua gure erkidegoa osatzen duten pertsonen eta kolektiboen bizitza-kalitatearen hobekuntzan sakontzen duten gizarte-politiken zabalkuntzan laguntzea da, batez ere gizarte-bazterkeriako egoeran edo arriskuan daudenen bizitza-kalitateari dagokionez. Era berean, helburu hori da gure sareak osatzen dituzten erakundeek gure gizartean duten izateko arrazoia eta zeregina.

2008ko otsaila.

EAPN Euskadi

Pobrezia eta giza bazterketaren aurkako europar sarea Euskadin
Cuevas Ekain 3, 1º · 48005 Bilbao
Tel.: 944 161 884 · Fax: 944 156 319 · coordinación@eapneuskadi.net
www.eapneuskadi.net

REAS Euskadi

Ekonomia Alternatibo eta Solidarioaren Sarea
Cuevas Ekain 3, 1º · 48005 Bilbao
Tel.: 944 160 566 · Fax: 944 156 319 · reaseuskadi@reaseuskadi.net
www.economiasolidaria.org

Gizardatz

Bizkaiko Gizarte Ekimeneko eta Esku Hartzeko Entitateen Elkarte
Simón Bolívar, 8-b · 48010 Bilbao
Tel.: 944 029 091 · Fax: 944 009 998 · gizardatz@gizardatz.net
www.gizardatz.net

Pobrezia eta giza bazterketaren
aurkako europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza
y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network
in the Basque Country

EAEko Gizarte Zerbitzuen Lege berrirako funtsezko oinarriak

1. Adostasun-beharra

Politikaren, erakundeen eta gizartearen adostasuna aldarrikatzen dugu, Gizarte Zerbitzuen arloan beharrezkoa baita. Bidezkotzat hartzen dugu gogoraraztea gizarte-ongizateko sistema egonkor eta osoa ezartzeko, finkatutako Gizarte Zerbitzuen Sistema bat barnean hartu beharko duela, eta, horretarako, interes alderdikoi partikularrak (askotan arloaz bestelakoak) edo EAEn eskumeneko jardunen administrazio-mailen arteko desadostasunak gainditzen dituzten akordioak lortzea nahitaezkoa izango da.

Era berean, beharrezkoa izango da erakundeak eta politikak gizartearekin ados jartzea, eta, batez ere, Lege berriak arautzen dituen baliabide eta zerbitzuen zati handi bati eusten dioten irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko erakundeekin. Ikuspuntu horri jarraiki, botere publikoei eskatzen diegu gizarte-ekimeneko sareek (horien artean guk) aurkezten dituzten ekarpenak aitortzea.

2. Gizarte Zerbitzuen Lege berri bat behar dugu

Azken urteotan gizarteak izan dituen aldaketen ondorioz bazterkeria- eta pobrezia-prozesuak handitzeaz gain, arrazoi eta forma berriak dituzte biak; ildo horretatik, ezin dugu ahaztu ia aldaketarik izan ez duten eta bazterkeria eragiten duten faktoreak daudela.

Euskal lurraldearen konplexutasunaren eta Eusko Jaurlaritzaren, Aldundien eta Udalen arteko eskumen-erregimenaren erdian dagoen eszenatoki honek esku hartzeko proiektu globalak gauzatzeko zailtasunak dakartza, eta hutsuneak eta "inoren lurraldeak" sortzen dira. Eskumen-banaketa egoera horrek eraginpean hartzen ditu gizarte-zerbitzu espezializatuak batez ere, eta Oinarrizko Gizarte Zerbitzuetan ere ondorioak ikus daitezke, zerbitzuen gehiegizko saturazioa detektatu baitugu, eta horrek eragin zuzena dauka ematen den arretan, itzaroteko denboretan eta gizarte-baliabideetarako sarbidean. Era berean, gai honi buruzko alderdi batzuk nabarmentzearren, honako arazo hauek aurkitu ditugu: zerbitzu horien egituraketa eta antolaketa aski eza, sistemaren koordinazio arazoak beste gizarte-jarduleekin eta administrazioen artean, eta erantzukizunak banatzeetik ondorioztatutako desabantailak, gizarte-gaien eta gizartratzearen artean banatzeetik sortuak.

Horrek guztiak bat egiten du EAeko esku-hartze publikoa barnean hartzen duen Gizarte Zerbitzuei buruzko arau-esparru berri baten beharrean eta premian, eta baita eragile guztien erakunde-arteko koordinazio-beharrean ere, araudia hobeto abian jartzeko.

3. Pertsona guztientzako eskubide bat

Gizarte eskubideak funtsezko eskubideak edo lehen belaunaldiko eskubideak bermatzeko beharrezkoak diren elementutzat hartuta abiatzen gara. Eskubide horiek pertsona guztiei pertsonak izateagatik aitortzen zaizkie, haien integritatea eta duintasuna babesteko; eskubide horien aldarrikapen unibertsala murrizteak pertsonak berak murriztea ekarriko luke.

Horren ondorioz, edozein pertsonaren bizitzan gizarte-eskubideek duten garrantzia kontuan hartuta, ulergarria da Gizarte Zerbitzuen Sistema edukitzeak funtsezko eskubideen errespetuarekin eta bermearekin zerikusia izatea; izan ere, zerbitzu horien helburua aukera-berdintasunerako eskubidea murrizten den edozein egoera saihestea da.

Ildo horretatik, gizarte-eskubide horiek giza duintasunaren eta pertsonen eta herrien ongizatearen garapenerako euskarriak izanik, pertsona guztiei aitortu behar zaizkie, bereizketarik gabe. Gizarte-eskubideen aitortpenerako, berdintasun eta integrazio osoko egoera batetik hasi behar da, eta egoera hori herritartasunaren kontzeptuaren bitartez lor daiteke bakarrik, udal edo tokiko mailako barneratze, pluralitate eta mailaketaren aldetik. Hortaz, gizartea osatzen dutelako eta gizartearen zati bat direlako Estatuak pertsonen eskubideak aitortzeko baliatzen duen bitarteko elementu gisa ulertu behar dugu herritartasuna. Horrenbestez, Gizarte Zerbitzuetarako Sarbidea oinarritzko eskubideak gauzatzearen funtsezko zatitzat hartzen dugu, eta sarbidearen izaera unibertsala defendatzen dugu.

4. Gizarte Zerbitzuen Sistema berri bat

Adierazitakoa kontuan hartuta, Gizarte Zerbitzuen Sistema berri bat diseinatu behar dugu berriro. Beste babes-sistema batzuen, esate baterako hezkuntzakoaren edota sanitarioaren, errekonozimendu- eta berme-maila bereko erregulazio eta egitura duen Sistema bat. Ikuspegi horri jarraiki, Ongizate Estatuaren beste oinarri batzuen berme-mailetan parekatzea aldarrikatzen dugu. Honako ezaugarri hauek dituen sistema bat:

- ondorengo dekretu batek araututako zerbitzu-zorroa eskaintzea aurreikusten duen zerbitzu-katalogo baten Legezko onarpena;
- "marka" bateratu bat;
- beharrei egokitutako plangintza bat, helburu nagusi gisa herritar guztien garapena, partaidetza eta barneratzea duena;
- herri-administrazioen aurrekontu-konpromiso argia (inbertsioak eta azpiegiturak);
- lurralde banaketa arrazionala;
- kalitate-kudeaketako eredu bat;
- inplikaturiko eragileen arteko (administrazioak, gizarte-ekimeneko atala, herritar erabiltzaileak, etab.) partaidetza eta lankidetzatza egoki banatzea;
- ahalegina ikerketan, berrikuntzan eta garapenean...

Bereziki, Euskal Autonomia Erkidegoaren antzeko lurralde-egitura batean, hiru lurralde historikoetan zerbitzuen prestazio bera bermatu behar da, erkidego osoaren gizarte-

Pobrezia eta giza bazterketaren aurkako europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network in the Basque Country

kohesioa bermatzeko. Hortaz, zerbitzuak eta prestazioak lurraldeetan banatu beharra politika global baten arabera gauzatu beharko da.

5. Pertsonen eta erkidegoaren garapenean oinarritutako Gizarte Zerbitzuak

Gizarte Zerbitzuak ez dira prestazio eta zerbitzu jakin batzuen eskaintza eta kudeaketarekin lotutako gai tekniko soiltzat hartu behar. Gure ikuspuntuaren arabera, eta gizarte-ekimenaren lan-esperientzia kontuan hartuta, gure ustez Gizarte Zerbitzuen politikak pertsonen eta komunitatearen garapena sustatu beharko luke; arretaren ikuspegi horrek gizabanakoak banan-banan hartzen ditu kontuan, eta aldi berean gizarte- eta komunitate-sareetan lotuak daudela aintzat hartzen du (familia, taldeak, auzoak...). Hortaz, eredu horrek arreta jartzen du pertsona bakoitzak bere bizitzan zehar bizi dituen egoera eta beharretan, eta baita bizitza hori garatzen den espazio sozial eta komunitarioetan ere.

Gizarte Zerbitzuen ikuspegi horrek alde batetik pertsona bakoitzaren alderdietan garapen osoa sustatzen du, pertsonaren gaitasunak indartuz eta hark herritartasuna betetzea sustatuz; era berean, komunitatearen garapena sustatzen du, pertsona-taldeak eta gizarte-taldeak baitira pertsonen onurak ekartzen dizkietenak.

Horrela, Gizarte Zerbitzuek pertsonen bizitza-ibilbide osoa hartu behar dute kontuan, haien inguru naturaletan eta hurbiletan ematen den arretari lehentasuna emanaz. Era berean, komunitatean eta komunitatearekin prebentzio-jardunari eta gizarte-ekintzaren garapenari lehentasuna eman behar diote, eta, beraz, gizakien tokiko garapenean eta garapen komunitarioaren sustapenean esku hartzen duten sistema eta jardun guztiak banatu eta koordinatu beharko dituzte, eta, aldi berean, garapen komunitarioaren ikuspegitik, herritarren partaidetza sustatu beharko dute, honako alderdi hauetan: gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen partaidetza, gizarte-eragileena, eta komunitatean esku hartzen duten herritar-mugimenduen partaidetza, pertsonekin lan egiten duten gizarte-ekimeneko erakundeen partaidetza, etab.

6. Gizarte Zerbitzuak eta Gizarte Ekimeneko Erakundeak

Lege berriak irabazi-asmorik gabeko antolatutako gizarte-ekimenak historian zehar egindako lana aitortu behar du: sektore horrek gizarte-zerbitzuen eremua egituratzen lagundu du eta laguntzen du. Gizarte Zerbitzuen Legeak erantzukizun publikoko zerbitzuak azaldu nahi ditu, betiere eskubideak betetzen direla bermatzea erantzukizun publikotzat hartuta. Era berean, legeak gizarte-ekimenaren sustapena barnean hartzen duela aintzat hartzen dugu, eta horrela herritartasuna abian jartzea ahalbidetzen du, gizartearen lankidetzaren sustatze partaidetza eta elkarrekiko erantzukizun handiagoa duen gizartearen eratzeko.

Egungo testuinguruan erantzukizun desberdineko hainbat ekimen daude, eta ekimen horiek beren arteko harreman- eta lankidetzaren eremuak azaltzea eta argitzea behar dute. Egungo gizartearen behar eta arriskuen tamaina eta konplexutasuna direla-eta, ezin dugu erantzuteko baliabiderik alde batera utzi, eta, beraz, eragile guztiak jardule bihurtzen dituen eredu integratzaileago bat behar dugu; hori dela eta, Administrazioaren eta gizarte-ekimeneko erakundearen arteko koordinazio-sistemak ezartzeko beharra agertzen da, bakoitzak jokatzen duen papera argituz. Gizarte

Pobrezia eta giza bazterketaren
eurkoko europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza
y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network
in the Basque Country

reas
euskadi
ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarea
red de economía alternativa y solidaria

Gizardatz

Asociación de Entidades euzkoindarra
e Inkeuzkoen Gizartze eta Ekimena
Euzkoen Gizarte Ekimena
eta Euzko Inkeuzko Ekimena Euzko

Zerbitzuen eredu hori hartzen badugu, gizarte-ekimenaren papera Ongizate Estatuaren oinarri estrategikoetako bat bihurtuko da.

Honako honek izan beharko luke irabazi-asmorik gabeko gizarte-erakundeekiko diskriminazio positiboko neurriak oinarritzeko funtsezko arrazoia: sektorea baliozko bitartekaritzat hartzea gizarte-politiken egituraketan eta erantzukizun publikoko zerbitzuen maparen egituraketan, eta, era berean, erakunde horiek zerbitzu-emaile soiltzat ez hartzea, baizik eta gizarte bidezkoago eta solidarioago baten eraikuntzan beharrezkoak diren lankidetzat.

Ikuspegi horren arabera, herri-administrazioen eta irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko sektorearen artean gizarte-eskubideak estaltzea bermatzeko beharrezkoak diren baliabideak hornitzen dituen itun-erregimen berezian oinarritutako harreman-eredua defendatzen dugu, eta, gainera, zerbitzuak mantentzeko beste harreman mota bat aintzat hartzen dugu, erantzukizun publikokoa izan gabe, gizarte-onuratzat eta onura publikokotzat hartzen dena.

Pobrezia eta giza bazterketaren
aurkako europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza
y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network
in the Basque Country

Gizarte Zerbitzuen Lege Aurreproiektuaren artikulatuari eginiko ekarpenak

I. TITULUA.- XEDAPEN OROKORRAK

3. artikulua.- Gizarte-zerbitzuetarako eskubidearen titularrak

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemara sartu ahal izateko Lege-aurreproiektuak urtebetez erroldatua egoteko baldintza ezartzen du, eta epe horretan erroldatuak egon gabe gizarte-zerbitzuren baten beharra adierazten dutenek zerbitzuetarako sarrera mugatua dute, eta, beraz, horrek estaldura horren eskubide subjektiboaren murriztapena dakar.

Gure ustez, eredu hori ez zaio egokitzen egungo euskal errealitateari; izan ere, Euskadira etorkin asko etortzen dira, eta aurreproiektuak proposatutako katalogoan barne har daitezkeen zerbitzuetan artatzen dituzte. Zerbitzu horiek benetako gizarte-eskaerari erantzuten jarraitzen badute, beren artatzeko gaitasuna mugatuko dute, adierazitako arauzko baldintzen arabera, eta horren ondorioz, EAEn urtebetez erroldatuak ez dauden eta praktikan, ondorio guztietarako, gizarte-zerbitzuen eskatzaileak diren pertsonen emandako gizarte-arreta ere mugatuko da.

Hortaz, dauden gizarte-eskaeren estalduraren eta indarreko araudia betetzearen arteko dilema egongo litzateke. Giza duintasuna bermatzearen, eta, beraz, pertsonen herritarra izateagatik dituzten eskubideak bermatzearen, bigarren belaunaldiko eskubideen, eta horien artean gizarte-zerbitzuen eskubideen, guztizko bermea beharrezkoa dela aintzat hartuta, adierazitako lege-aurreproiektuaren testuan proposatzen diren baldintzak behar bezala betetzeak eskubide horien bermea nabarmen murriztuko luke, estaldura hori alde batera uzten baitu, eta gure ustez estaldura horrek eskatzaile-kopuru handi batentzako unibertsala izan beharko luke.

Azkenik, gure ustez larrialdiko zerbitzuak definitu behar dira, edozein zirkunstantzietan zerbitzu horiek estaltzen dituzten gizarte-beharrak zehazteko.

9tik 12ra bitarteko artikulua.- Gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen eta profesionalen eskubideak eta betebeharrak.

Eskubideen eta betebeharren katalogoak normalean proportzionalak dira beren artean, baina aurkeztutako lege-aurreproiektuan, profesionalen dagokienez, betebeharren zerrenda profesional gisa aitortzen zaizkien eskubideen zerrenda baino askoz ere handiagoa da, eta, beraz, horien arteko konpentsazioa ezartzea beharrezkotzat hartzen dugu.

Bi araudien arteko konparaketak agerian uzten du apirilaren 6ko 64/2004 Dekretuan – EAeko Gizarte Zerbitzuen erabiltzaileen eta profesionalen eskubideen eta betebeharren Gutuna onartzen du– nahiz lege Aurreproiektuan eskubideen eta betebeharren artean desoreka dagoela, eta, jada adierazi dugunez, orekatu beharko

litzateke. Gainera, Dekretuko zerrendatik ezabatzen den eskubide bakarra profesionalen lan-eskubideei buruzkoa da. Lan-eskubideak legez aitortzen direla aintzat hartuta ere, ekimen eta esku-hartze sozialeko sektorearen errealitatea eta nagusiki irabazi-asmorik gabeko sektorearekin zabalduko den itundutako sare pribatuko sistema baten garapena kontuan hartuta, Gobernuak kezka berezia adierazi beharko luke eskubide horien alde.

Bestalde, gure ustez, Legean adierazitako katalogoan jasotako zerbitzuen erabiltzaile eta profesional guztiek zerbitzuen funtzionamenduan, etengabe edo noizean behin, zuzenean parte hartzeko aukera izan behar dute, iradokizunak eta kexak aurkeztuz. Prozedura horien berme-prozedurari buruzko guztiari dagokionez, bai horren aurkezpenean, biderapenean, izapide- eta ebazpen-prozeduran, bai beste erreklamazio-bideetan, gure ustez 64/2004 Dekretuaren 33tik 40ra bitarteko artikuluetan jasotako guztia analogikoki aplikatu beharko litzateke.

Horrenbestez, erakunde juridiko zerbitzu-emaileen eskubideen eta betebeharren katalogo bat ezartzea proposatzen dugu, erakunde horiek gizarte-zerbitzuen errealitatean bitartekari garrantzitsuak baitira. Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema behar bezala funtzionatzea bermatuko duen zabalkundea bermatzeko, bidezkotzat hartzen dugu erakunde juridiko zerbitzu-emaileen eskubideen eta betebeharren katalogo bat gaineratzea, erakunde zerbitzu-emaileen nahiz herri-administrazioen erantzukizun-mailak zehazteko.

Era berean, eskubide eta betebeharr horiek betetzen direla zaintzeko eta Lege honetan jasotako eskubideak benetan baliatzen direla bermatzeko, gure ustez gizarte zerbitzuen arloko Goi Ikuskaritzako egitura bat arautu beharko litzateke.

II. TITULUA.- PRESTAZIOAK ETA ZERBITZUAK, FUNTZIOEN ETA LURRALDEAREN ANTOLAMENDUA ETA PLANGINTZA GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAN

I. KAPITULUA.- GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAREN PRESTAZIOAK ETA ZERBITZUAK

1. atala.- Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren aurkezpena

16. artikulua. Prestazio ekonomikoak

Sarrerren eta gizarteratzeen bermeari buruz indarrean dagoen legediak jasotzen dituen prestazio ekonomikoen artean, Gizarte Zerbitzuen Sistemak Gizarte Larrialdietarako Laguntzak (GLL) bakarrik kudeatzea eta Legearen artikulatuan horrela ezartzea proposatzen dugu.

Proposamena honako arrazoi hauekin justifikatzen dugu:

- Gure ustez, Gizarte Zerbitzuen Sistemaren berezko prestazio ekonomikoak beste sistema publiko batzuek eragindako desabantailak eta desorekak konpontzeko subsidiarioki emandakoetatik bereizi behar dira. Gizarte Zerbitzuen Sistemaren prestazioak gizarte zerbitzuen berezko helburuetara bideratu behar dira, hau da, gizarte zerbitzuen sistemaren berezko helburuetara

bideratutako eraginpeko prestazioak bakarrik eman behar dira eta ez beste sistemen berezko helburuetara bideratutakoak.

Gizarte Zerbitzuen Sistema ez dagozkion (oinarrizko errentak, pentsioen osagarriak...) eta honako ondorio hauek dituzten prestazio eta zerbitzuetatik askatzea: gehiegizko karga eragiten dutenak eta gizarte zerbitzuen funtzionamenduan ondorio txarrak dituztenak, eta, ondorioz, zerbitzu horiek herritarrei ematen dieten arretan ondorio txarrak dituztenak. Sistema hau eta, beraz, horren profesionalak izapide burokratiko eta administratiboez askatzeak Sistemaren eta horren baliabideen Gizarte Zerbitzuen funtsezko balio erantsi honetara bideratzea: harremanetarako balioa. Horrela Aurreproiektuak sustapen, prebentzio, babes eta laguntzarako zereginen gizarte zerbitzuen garapenean duen eragina indartuko litzateke, funtsean pertsonalak eta harremanetakoak diren prestazio eta zerbitzuen bitartez.

Hirugarren atala.- Gizarte-zerbitzuen euskal sistemaren prestazioen eta zerbitzuen Katalogoa eta Zorroa

Gure ustez Aurreproiektuak aurkezten duen katalogoak zerbitzu jakin batzuen eta erabiltzaileen aurrez ezarritako kategoria jakin batzuen arteko lotura zuzenak iraurarazten ditu. Gure gizarte-zerbitzuen akats nagusietako bat, askotan, aurrez ezarritako kolektibo desberdinetarako zerbitzuen arteko erlaziorik ez duten multzo antzeko batzuk egotea da. Horrek askotan erabiltzaileak baztertzea eta iraintzea ahalbidetzen du, esku-hartze komunitarioagoak, zeharkakoagoak, malguagoak eta eraginkorragoak zailduz, eta, aldi berean, esku hartzeko metodoen eta, oro har, gizarte-zerbitzuen sistema publikoaren garapena eta indartzea oztopatuz, bikoiztasunak eta hutsuneak sortuta. Honako baldintza hauek ez dira irizpide egokiak izango esku-hartze edo prestazio baztertuak jasotzen dituzten biztanle-taldeak osatzeko: adina, etnia, laneko egoera, etxebizitzari lotutako egoera, erosteko ahalmena, osasuneko, funtzionamenduko edo gaitasuneko baldintzak, eta familiako, taldeko edo komunitateko loturak edo harremanak.

Planteamendu horrek ez du alde batera uzten bigarren mailako arretarako berriazko zerbitzuak espezializatzeko aukera, halakorik eskatzen duten egoeretan.

Aurreproiektuan araututakoa gure ideologia-jarrerari egokitzeko arau horren 22. artikuluan aldaketa batzuk egitea proposatzen dugu; era berean, artikuluan horretan zerbitzu eta zentro bakoitzaren definizio labur bat gaineratzea eta gehienez bi urteko epean zerbitzu edo zentro horiei lotutako zorro bat sortzeko konpromisoa adieraztea proposatzen dugu.

22. artikulua.- Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Prestazioen eta Zerbitzuen katalogoa.

" EAEko Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Katalogoan gaineratutako zerbitzu eta prestazio ekonomiko guztiak lege honetan aitortutako eskubide guztien titularrei esleituko zaizkie, bete beharreko beharren arabera, eta honako hauek izango dira:..."

II. KAPITULUA.- GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAREN ANTOLAMENDUA

27. artikulua.- Udal Gizarte Zerbitzuak

28. artikulua.- Oinarrizko Gizarte Zerbitzua

Udal Gizarte Zerbitzuei buruzko artikulua bakar bat egotea proposatzen dugu, eta, beraz, Oinarrizko Gizarte Zerbitzuei buruzko 28. artikulua 27. artikuluko idatz-zati bat izatea proposatzen dugu. Proposamen hau gainerako artikuluekiko koherentzian oinarritzen da, izan ere administrazio-mota bakoitzari artikulua bakar bat esleitzen baitio (udal administrazioa, foru-administrazioa eta erkidegoko administrazioa).

Era berean, gure ustez bi artikulua horien (27. eta 28.) egungo idazketak ez ditu argitzen bi zerbitzu horien, hots, Oinarrizko zerbitzuaren eta zerbitzu espezializatuen (orain Udal Gizarte Zerbitzuak) bereizitako espezifikotasunak eta funtzioak, eta, beraz, idazketa aldatzea proposatzen dugu, Udal Gizarte Zerbitzuen egitura orokorra zehazteko.

III. KAPITULUA.- PLANGINTZA GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAN

34. artikulua.- EAeko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa

Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa lantzerakoan gizarte-eragileen partaidetza izateko beharra adierazi beharko litzatekeela uste dugu, eta baita Gizarte Zerbitzuen Euskal Kontseiluaren alde zuzeneko txostena izateko beharra ere.

Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoa funtsezko tresna da Legearen edukia bermatzeko eta, bereziki, Legeak ezartzen dituen eskubide eta zerbitzuen plangintzarako eta zehaztapenerako. Horregatik, funtsezkoa iruditzen zaigu Plan Estrategikoa diseinatzerakoan Gizarte Zerbitzuen Sistemaren mantentzean zuzenean edo zeharka esku hartzen duten eragileen papera aitortzea.

35. artikulua.- EAeko Gizarte Zerbitzuen Mapa

Gizarte Zerbitzuen Mapa etorkizunean Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoan barne hartuko dela aintzat hartuta, Legeak horren diseinuari buruz egun ezarrita dagoena gainditzen duten gutxieneko elementu batzuk ezarri behar dituela iruditzen zaigu.

Zehazki, honako hiru elementu hauek iruditzen zaizkigu garrantzitsuak:

- Normalean, profesionalek eta erkidegoan esku hartzen duten eragileek Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak saturatuak egotea onartzen dute (biztanle-ratio handiak, burokrazia-lanen gehiegizko karga, langile-gabezia eta koordinazio-baliabideen gabezia...). Hortaz, beharrezko baliabideak (zerbitzuak, teknikoak eta langileenak) handitzeko beharra berresten da.
- Era berean, Gizarte Zerbitzuen Sistemaren jarduteko oinarrizko zona zehazterakoan, biztanleriari buruzko hausnarketek biztanle-kopurua baino irizpide sakonagoak gaineratu beharko litzateke. Gure ustez beste ratio batzuk zehaztu beharko lirateke, honako gizarte-zerbitzu hauen behar-mailarekin lotutako beste adierazle batzuk gaineratzeko aukera ematen duen matrize objektibo bat ezartzearekin bat etorri: zahartze-tasa, langabezia, immigrazioa, ezintasunak, per capita errenta, etab. Aldagaien (ez bakarrik biztanle-kopurua)

Pobrezia eta giza bazterketaren
eurkoko europar sarea Euskadin
Red europea de lucha contra la pobreza
y la exclusión social en Euskadi
European anti poverty network
in the Basque Country

reas
euskadi
ekonomia alternatibo eta solidarioaren sarea
red de economía alternativa y solidaria

Gizardatz

Asociación de Entidades Alternativas
e Iniciativas Sociales de Euzkadi
Euzkadiako Gizarte Ekimendak
eta Euzkadi Hirizko Ekimendak Euzkadi

elkarketa izan beharko litzateke Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren jarduteko oinarrizko zona ezartzeko ratioak ezartzeko metodoa.

- Azkenik, Legeak ez du ezartzen jarduteko oinarrizko zonetarako gutxieneko langile-hornidura, eta guk hori berresten dugu. Gure ustez, Legeak zerbitzu guztietarako sarreran homogeneotasuna bermatzen duen gutxieneko hornidura finkatzea garrantzitsua da. Era berean, Oinarrizko Gizarte Zerbitzuek artatzen dituzten egoeren konplexutasuna eta biztanleen beharretan gertatzen diren aldaketak kontuan hartuta, orain arte baliatu gabeko teknikariak (bitartekariak, esate baterako) nahiz gizarte-langileak eta gizarte-hezitzaileak barnean har ditzaketen profil berriak eta ekipo multidiziplinarrak behar direla uste dugu.

III. TITULUA.- GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAREN ESKUMEN, ANTOLAMENDU, KONTSULTA ETA PARTAIDETZAKO ERREGIMENA

II. KAPITULUA.- ADMINISTRAZIO ARTEKO LANKIDETZA ETA KOORDINAZIOA

44. artikulua.- Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren eta beste sistema eta politika publiko batzuen arteko lankidetzeta eta koordinazioa

45. artikulua.- Lankidetzeta eta koordinazioa eremu soziosanitarioan

Testuak Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema beste sistema eta politika publiko batzuekin koordinatzeko beharraren deskribapen orokor bat aurkezten du (44. artikulua), eta eremu soziosanitarioarekin koordinazioaren espezifikotasunean sakontzen du (45. artikulua).

Era berean, gure ustez, Gizarteratze-politika eta -programekin duen harremana eta koordinazioa modu espezifikoan artikulatu beharko litzateke. Eremu horretan jasotako gaiek (oinarrizko errentak, gizarte-larrialdiko laguntzak, gizarteratze-hitzarmenak, etab.) lehentasuna izan behar dute Gizarte Zerbitzuetan, nahiz eta egun, administrazio-banaketaren ondorioz, Eusko Jaurlaritzaren sail desberdinetan banatuta dauden.

III. KAPITULUA.- KONTSULTARAKO ETA PARTAIDETZARAKO ORGANOAK

46. artikulua.- Partaidetzeta-bermea

Beste era batera ezinezkoa izanik, gizarte-sare eta -erakundeentzat oso garrantzitsua da horretarako aurreikusiriko organoetan beren partaidetzeta bermatzea. Artikuluaren izenburua "bermea" izanik, testuak ezartzen du Euskadiko Herri Administrazioiek partaidetzeta "erraztuko" dutela (...). Gure ustez, "erraztuko" terminoa "bermatuko" terminoarekin ordezkatu beharko litzateke.

48. artikulua.- Gizarte Zerbitzuen Lurralde Kontseiluak eta Tokiko Kontseiluak

Era berean, lurralde eta tokiko mailan dagokion kontseiluak eratu "beharko" direla uste dugu, eta, artikulua ezartzen duenaren arabera, "ezingo dute".

IV. KAPITULUA.- GIZARTE ZERBITZUEN ERREGISTROA

Euskal Autonomia Erkidegoan Gizarte Zerbitzuen arloko Erregistro bakar bat egotea proposatzen dugu. Egungo teknologia-aurrerapena aintzat hartuta, administrazio-maila guztietan honako hauen datuak gorde ditzakeen tresna bakar bat hornitzea proposatzen dugu: lurralde historikoak, mankomunitateak, herriak, barrutiak, etab. Gure ustez, tresna horrek lana arinduko lieke bai administrazioari, bai gizarte-eragileei.

IV. TITULUA.- GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL SISTEMAREN FINANTZIAZIOA

56. artikulua.- Erabiltzaileen partaidetza ekonomikoa

Gure ustez, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren Prestazio eta Zerbitzuen Zorroan barne hartutako prestazio eta zerbitzuek doakoak izan behar dute.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema beste sistema publiko batzuekin (esate baterako, hezkuntzako edo sanitarioa) parekatzeko asmoa betetzeko, zerbitzuek doakoak izan beharko dute eta trukean ezin izango dute ezer eskatu. Iritzi horren oinarria Legeak Gizarte Zerbitzuetarako sarbideari eman nahi dion izaera da, izan ere, eskubide unibertsala izatea nahi du.

Era berean, Gizarte Zerbitzuen doako izaera defendatzea berezko egitura fisikoan oinarritutako mantentzea izan behar duen sistema publikoaren defentsan oinarritzen da, eta sistema publiko horrek izaera unibertsala duten prestazio eta zerbitzu publikoen garapenerako beharrezkoak diren baliabideen hornidura bermatu beharko du, betiere dagokion aurrekontu publikoak ezartzeko gizarte-irizpideekin bat etorritik.

57. artikulua.- Erakunde pribatuen partaidetza ekonomikoa

Artikulu hau ezabatzea proposatzen dugu. Ulertezina da Gizarte Zerbitzuen Sistema Publikoaren finantziazioan iturri pribatuen erreferentziak agertzea, eta, gainera, Enpresen Gizarte Erantzukizunaren ikuspegi murriztailea erakusten du.

V. TITULUA.- EKIMEN PRIBATUAREN ESKU-HARTZEA

I. KAPITULUA.- EKIMEN PRIBATUAREN ESKU-HARTZEA ERANTZUKIZUN PUBLIKOKO GIZARTE ZERBITZUEN PRESTAZIOAN

Lehenik, eta kapitulu osoari dagokionez, azpimarratu nahi dugu "ekimen pribatua" epigrafearen barruan ondo bereizitako honako bi sektore hauek daudela: Irabazi-asmorik gabeko Gizarte Ekimenaren Sektorea, eta Merkataritzako Sektore Pribatua, irabazi-asmoarekin.

Bereizketa hori bidezkotzat hartzen dugu; izan ere, zerbitzuen prestazio zorrotzaz gain, gure ustez irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko erakundeek izaera ezberdintzaile positiboa dute, zerbitzu berberak ematen dituzten beste ekimen batzuekin alderatuta, eta funtsezko honako bi alderdi hauetan oinarritzen da:

- Gizarte-ordezkaritza. Borondatezko lanen prestazioan haren gizarte-bokazioaren ezaugarri diren berezko agerpen- eta finkatze-prozesuetan argi azaltzen da, eta intzidentzia handiagoa ahalbidetzen du, bai Herri Administrazioek oraindik halako gisa onartu ez dituzten eta errentagarriak ez diren gizarte-beharrak estaltzeko zerbitzu askoren bitartez, bai behar horiek estaltzerakoan eta detektatzerakoan egokitzeko eta berritzeko gaitasunean ere. Erakunde horiek boluntario-egituren bidezko gizarte-zerbitzuen prestazioan gizarteak elkartasun eta partaidetzarako duen borondatea biltzen dute, eta, gainera, horrek gizartearen kohesioa sustatzen du.

- Ekonomia Sozial eta Solidarioaren nagusitasuna. Sektoreko erakunde gehienek ekonomia sozial eta solidarioko egitura dute. Diruaren balioaren aurrean pertsonen balioari lehentasuna ematen dioten formula juridikoen bitartez, ekonomia tradizionalerako enpresek baino hobeto artikulatutako prozesu demokratikoak dituzte. Baieztapen horren adibide da honako hauen eraketarako erabili diren formula juridikoen sorta: elkarteak, fundazioak, irabazi-asmorik gabeko sozietate mugatuak, gizarte-ekimeneko kooperatiba-sozietateak, etab. Merkataritzako sektore pribatua ez bezala, erakunde horien helburu nagusia ez da oinarritzen ez irabazietan ez irabazi horien zerbitzurako baliabideen nagusitasunean.

Ikuspuntu horri jarraiki, irabazi-asmorik gabeko Gizarte Ekimena bokazio publikoarekiko gertuago dagoela ondoriozta dezakegu, eta, beraz, erantzukizun publikoko zerbitzuen kudeaketan, funtsean irabazi-bokazioa duten beste ekimenen orde, haren partaidetza nagusitu beharko litzateke.

Itun-erregimenari buruz

Herri-administrazioen eta irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko sektorearen artean gizarte-eskubideak estaltzea bermatzeko beharrezkoak diren baliabideak hornitzen dituen itun-erregimen berezian oinarritutako harreman-eredua defendatzen dugu, eta, gainera, zerbitzuak mantentzeko beste harreman-mota bat aintzat hartzen dugu, erantzukizun publikokoa izan gabe, gizarte-onuratzat eta onura publikokotzat hartzen dena.

Baieztapen horrez gain, Legeak funtsezkotzat hartzen ditugun alderdi batzuk zehazten ez dituela ikusi dugu, eta zehaztu behar direla uste dugu (nahiz eta Itun Erregimenaren Araudian xedapen gehigarrien artean zortzigarrena, edo horrekin lotutako beste xedapen iragankor batzuk gaineratzen diren):

- Oro har, ez da zehazten zein zerbitzu izango diren itun baten xede (60tik 67ra bitarteko artikuluetako 2. atala) eta zeintzuk kontratu baten xede (69. eta 70. artikuluetako 4. atala).
- Zerbitzuen eta zentroen baimentze eta homologazioari dagokionez (58. artikulua), ez dira honako hauek zehazten: prozesuaren nondik norakoak, nork homologatzen duen eta zein irizpideri jarraitu zaien.
- Era berean, bidezkotzat hartu dugu Gizarte Zerbitzuen Sistemak barnean hartzen dituen zerbitzuak gaur egun kudeaketa publikokoak ez direla eta ituntzeko lehentasun-sistema bat izan behar dutela ezartzea, betiere homologatzeko ezartzen diren baldintza eta irizpideekin bat etortzen badira.

II. KAPITULUA.- IRABAZI ASMORIK GABEKO GIZARTE EKIMENERAKO LAGUNTZA PUBLIKOA

71. artikulua.- Irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimenerako laguntza publikoa, garapenerako eta Katalogoan barne hartu gabeko zerbitzuetarako.

2. puntu honako hau gehitzea proposatzen dugu: "nolanahi ere, hainbat urtetako zerbitzuek edo prestazioek ez dute inoiz urte horietako iraupena bera baino finantziario txikiagoa izango". Gure ustez idazketa horrek urte askotako zerbitzuen garapena bermatzen du, eta garapen horrek ez du beti bermatzen diru-laguntzen eta hitzarmenen sisteman iraupena izango duenik.

72. artikulua.- Irabazi-asmorik gabeko erakundeei buruz

"Gizarte-interesaren" aldarrikapena zertan datzan (betebeharrak, nola aitortzen den, zein irizpideri jarraiki, etab.) eta "onura publikoko" gisa aitortutakoekiko desberdintasunak (izan daitezkeen onurak edo birtualitatea) zehaztu behar direla uste dugu.

XEDAPEN IRAGANKORREN ARTETIK LEHENA

Eskubideak unibertsalak bihurtzeko aurreikusiriko 8 urteko epea gehiegizkoa dela uste dugu, ziur asko horrek hurrengo legera eramango baikaitu; horregatik, nolanahi ere, unibertsaltasunean lehentasunak ezartzea eskatzen dugu.